

BoekStart en BoekenPret geïntegreerd

Stappenplan

Inleiding

BoekStart en BoekenPret zijn programma's die het lezen met heel jonge kinderen willen bevorderen én ouders met jonge kinderen willen laten genieten van boeken. Beide gaan uit van de gedachte dat kinderen die al op jonge leeftijd in aanraking komen met boeken een voorsprong (op school) ontwikkelen waar ze hun hele leven voordeel van hebben. Samen een boekje kijken, plaatjes aanwijzen en benoemen, versjes leren, verhaaltjes vertellen en ernaar luisteren, versterken bovendien de band tussen ouder en kind. BoekStart richt zich op alle nieuwe ouders terwijl de aanpak van BoekenPret laat zien hoe je juist de ouders met weinig tot geen leestrategie kunt benaderen en betrekken.

Wanneer je het lezen wilt bevorderen in gezinnen waar weinig tot geen leescultuur bestaat, moet er vooral aan de gewoontes in het gezin gewerkt worden. Hoe ontstaat affiniteit met boeken en boekjes, met tijdschriften, met kranten?

- Door met een zekere regelmaat leuke en plezierige ervaringen met lezen op te doen.
- Door vanaf het moment dat baby's drie maanden oud zijn aandacht aan lezen te besteden.
- Door in het bad met badboekjes te spelen, door een knisperboekje te ontwikkelen.
- Door een spiegelboekje in het pakket op te nemen.
- Door liedjes en versjes te selecteren.
- Door bezoeken aan de Bibliotheek en de boekhandel te organiseren.
- En vooral door dit voor de jonge ouders zo te structureren dat er bijna als vanzelf plezierige ervaringen met jonge kinderen opgedaan worden. Eerst met de allerjongsten, met hulp van het consultatiebureau, later, als de kinderen naar bijvoorbeeld de peuterspeelzaal gaan, door de peuterjuffen. Want dat nodigt uit tot meer en motiveert de ouders het meest: een plezierige ervaring, in dit geval met lezen en voorlezen.

Voor de gestructureerde aanpak is een goede organisatie nodig. Een belangrijk onderdeel is dan ook de plaatselijke samenwerking tussen de instellingen. De Bibliotheek, het consultatiebureau, de peuterspeelzalen en kinderopvangvoorzieningen, soms al de basisscholen, het welzijnswerk en niet te vergeten de gemeente.

1. Hoe zien de contacten tussen ouders, kinderen en instellingen eruit?

In de meeste gevallen ontvangen ouders van een kindje van drie maanden een brief van de gemeente of consultatiebureau, samen met een waardebon. Daarmee gaan zij naar de Bibliotheek, laten hun kindje inschrijven als lid en ontvangen een koffertje met twee babyboekjes en soms een cd met liedjes, versjes en bakkerijmpjes. De Bibliotheek nodigt ouders uit op zogenaamde ouder-kind-bijeenkomsten waar een deskundige medewerker wisselende thema's behandelt en vooral ook de nieuwste babyboekjes toont, zodat ouders enthousiast raken en blijven over lezen met baby's en heel jonge kinderen. Op het consultatiebureau zijn materialen van Boekstart en BoekenPret terug te vinden, zodat ook de samenwerking tussen deze instanties daadwerkelijk zichtbaar is. Ouders van baby's die (deels) op een kinderdagverblijf opgevangen worden vinden ook daar de materialen terug, zoals posters, folders, het koffertje en speciale babyboekjes.

Peuters groeien op in verschillende situaties. Vaak zijn ze thuis, maar vaak ook spelen ze in een speelzaal of worden opgevangen in een kinderdagverblijf. In alle drie de situaties is aandacht voor (voor)lezen en boeken. In de kinderopvanginstellingen en (de kleutergroepen van) het basisonderwijs zijn in nauwe samenwerking met de Bibliotheek geregeld:

- Adequate collectie ten behoeve van het vrij lezen op de instelling
- Geschoold personeel (Interactief Voorlezen en Voorleescoördinator)
- (Voor)leesplan (wordt geschreven tijdens de cursus Voorleescoördinator)
- Jaarplan met activiteiten (onderdeel van (Voor)leesplan)

Babyperiode

De stevige samenwerking van de diverse instellingen ondersteunt ouders met maatwerk in het eerste levensjaar van hun baby. Ouders die het koffertje ophalen krijgen uitnodigingen om naar de ouder-kind-bijeenkomsten te komen en via het reguliere traject materialen voor hun kindje te lenen.

Via het consultatiebureau kan doelgroepouders gevraagd worden om deel te nemen aan een intensiever traject, het BoekenPretdeel. Samen met een gezinscontactpersoon (vrijwilliger, medewerker consultatiebureau, medewerker welzijnswerk o.i.d.) wordt een gezin begeleid in het opbouwen van voorleesroutines. Daarmee vormt voorlezen een vaste gewoonte waar ouder en kind plezier aan beleven. Ouders zien voorbeeldgedrag van de gezinscontactpersoon waarna zij het zelf gaan toepassen. Op dit gedrag krijgen zij feedback. Eveneens worden ouders ondersteund bij bibliotheekbezoek en het kiezen van boekjes voor hun kind. Gezinscontactpersonen stimuleren ouders om deel te nemen aan de ouder-kind-bijeenkomsten in de Bibliotheek en regelmatig gebruik te maken van het lidmaatschap van hun kind.

Peuter- en kleuterperiode

Peuters en kleuters bezoeken soms diverse instellingen waardoor het belangrijk is dat de activiteiten, die in de instellingen plaatsvinden, elkaar aanvullen en niet overlappen. Ook in deze leeftijdsgroep zijn de leesroutines van belang, zowel thuis als in de instelling. In de instelling (speelzaal of kinderdagverblijf) staat een goede collectie boekjes ter beschikking van de kinderen zelf. Deze collectie wordt frontaal geplaatst en staat op grijphoogte van de kinderen. Voor groepsgebruik zal meestal ook een collectie aanwezig zijn waar de leidsters uit kunnen putten, deze staat vaak buiten bereik van de kinderen. Leidsters worden gestimuleerd, net als de ouders, om op vaste momenten voor te lezen, zowel in de grote groep als in kleine groepjes. Deze afwisseling heeft vooral positief effect op de taalstimulering van de kinderen.

De prentenboeken die aangeboden worden aan de kinderen bekijken beter als er rondom het boek en thema activiteiten worden aangeboden. Ter ondersteuning van de leidsters is er een Speelontdekboek *Groep* en ter ondersteuning van de ouders is er een Speelontdekboek *Thuis* ontwikkeld. Ouders en professionals krijgen op deze manier tips en suggesties om met de groep of hun individuele kind met een prentenboek en thema bezig te zijn. Enkele werkbladen helpen om de thematiek goed te verwerken. Met de stappen 'Voorlezen, Praten, Doen' wordt zowel de passieve als de actieve taalontwikkeling gestimuleerd.

2. Welke scholing is nodig in deze opzet?

Bibliotheekmedewerkers worden geschoold middels de cursus:

- *BoekStart voor baby's*

- *Leesplezier op het consultatiebureau (BP)*
- *Basismodule BoekenPret (BP)*

Pedagogisch medewerkers worden geschoold in:

- *Voorleescoördinator in de kinderopvang*
- *Interactief Voorlezen in de kinderopvang*
- *Digidreumes*
- *Jonge kinderen en ICT (BP)*
- *Werken met een portfolio (BP)*
- *Jaarlijkse boekenhoek bijeenkomst (BP)*
- *Inrichting boekenhoek op kindcentra (BP)*

Kleuterleerkrachten worden geschoold in:

- *Meertalig voorleesproject (BP)*
- *Interactief voorlezen in de kleuterklas (BP)*
- *Kleuters lezen en schrijven zelf (BP)*

Ter ondersteuning van de ouders kunnen de volgende cursussen en materialen worden ingezet:

- *Als voorlezen moeite kost (BP)*
- *Zingen, vertellen en voorlezen: zó doe je dat! (BP)*
- *Voorlezen en vertellen; lessenserie in de basiseducatie (BP)*
- *Werken met een portfolio (BP)*
- *Tippenboekje 0-2 jaar; Nederlands, Arabisch en Turks (BP)*
- *Tippenboekje 2-4 jaar; Nederlands en Turks (BP)*

Voor meer informatie:

[scholing](#)

[materialen](#)